

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: SOCIOLOGIA

ASSIGNATURA: 22800 PROBLEMES ACTUALS DELS PROCESSOS EDUCATIUS (6 crèdits)

DURADA: Segon semestre

CURS: Segon cicle (optativa)

CURS ACADÈMIC: 2004/2005

Professor: Xavier Bonal

Objectius

Proporcionar a l'alumnat els eixos principals de treball que caracteritzen la sociologia de l'educació dels anys vuitanta i noranta, principalment des d'una perspectiva de l'anàlisi de les interaccions en l'espai escolar (micropolítica i microsocietat), i com aquestes mediatitzen i reproduïxen les diferents posicions dels grups a l'estructura social. El debat actual sobre l'escola com a institució de socialització i transmissió cultural ens porta contantment a la contradicció que pateix entre el principi d'igualtat d'oportunitats i el tractament de la diversitat. Des de la sociologia dels últims anys s'ha accentuat aquesta contradicció, però també s'ha apostat per introduir la perspectiva sociològica en el disseny i l'avaluació de metodologies de canvi educatiu.

Programa de curs

1. L'escola i el procés de socialització
 - 1.1 L'educació com transmissió cultural.
 - 1.2 Socialització familiar i socialització escolar.
2. La transmissió cultural i la construcció de la identitat: els reptes de la diversitat
 - 2.1 Escola, identitat i classe social
 - 2.2 L'escola i la construcció i la reproducció dels gèneres
 - 2.3 Escola i immigració: els nous reptes de la igualtat d'oportunitats
 - 2.4 Classe, gènere i ètnia: continuïtats i contradiccions
3. L'escola com organització. L'aula com microsocietat
 - 3.1 Les característiques de l'escola com organització
 - 3.2 Els actors de la institució escolar
 - 3.3 La participació de la comunitat educativa
 - 3.4 Els processos d'interacció a l'aula
4. Sociologia de l'educació i intervenció escolar
 - 4.1 Els models d'intervenció escolar
 - 4.2 La investigació-acció en educació
 - 4.3 Exemples d'intervenció sociològica en educació

Avaluació:

Es valorarà tant l'assistència a classe com la participació.
Caldrà realitzar un treball i fer el seguiment de les lectures obligatòries, que es donaran en un dossier al començament del semestre.

Bibliografia:

- Abad, L. (1993), "Individuo y sociedad. La construcción de la identidad personal" en García de León, M. et al. (ed). *Sociología de la educación*. Barcelona: Barcanova.
- Almeida, J. (1990), "Consideraciones sobre la intervención de los padres en la escuela", *Educación y Sociedad*, vol. 6.
- Bernstein, B. (1988), "Fuentes de consenso y desafecto en la educación" en *Clases, códigos y control*, vol. 2. Madrid: Akal.
- Bernstein, B. (1989), "Una crítica al concepto de educación compensatoria" (ed.), *Clases, códigos y control*. Vol. 1. Madrid: Akal.
- Bonal, X. & Tomé, A. (1996), "Metodologías y recursos de intervención" a *Cuadernos de Pedagogía*, vol. 245.
- Bonal, X. (1998), *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós.
- Fdez. Enguita, M. (1989), "El rechazo escolar: ¿alternativa o trampa escolar?", Ortega, F. et al. (ed.) *Manual de Sociología de la educación*. Madrid: Visor.
- Flaquer, Ll. (1993), "La socialización en la familia: teorías, modelos e interacciones" en García de León, M. et al. (ed.) *Sociología de la educación*. Barcelona: Barcanova.
- Forquin, J.C. (1985), "El enfoque sociológico del éxito y el fracaso escolares: desigualdades de éxito escolar y origen social" a *Educación y Sociedad*, vol. 3.
- Palacios, J. (1979), "Herencia y medio" en *Cuadernos de Pedagogía*, vol. 59.
- Rist, R. G. (1990), "Sobre la comprensión del proceso de escolarización. Aportaciones de la teoría del etiquetaje" a *Educación y Sociedad*, núm. 9.
- Subirats, M. (1985), "Niños y niñas en la escuela: una exploración de los códigos de género actuales", a *Educación y Sociedad*, vol. 4.

Bibliografia complementària:

- Ball, S. J. (1989) *La micropolítica de la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar*. Barcelona: Paidós-MEC.
- Bonal, X. (1997), *Las actitudes del profesorado ante la coeducación. Propuestas de intervención*. Graó
- Bourdieu, P. (1993), *La Misère du monde*. Paris: Le Seuil.
- Casa, J. et al. (1994), *Èxit i fracàs escolar a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Elliott, J. (1990), *La investigación-acción en educación*. Barcelona: Morata.
- Fdez. Enguita (1993), *La profesión docente y la comunidad escolar. Crónica de un desencuentro*. Madrid: Paidós.
- Giroux, H. A. (1990) *Los profesores como intelectuales. Hacia una pedagogía crítica del aprendizaje*. Barcelona: Paidós-MEC.
- Martínez, R. (1998) *Cultura juvenil i gènere. Una reflexió teòrica sobre l'espai social juvenil, l'emergència de noves formes culturals associades al consum i el gènere*, Universitat Autònoma de Barcelona: Treball de recerca de doctorat.
- San Román, T. (1995), *Los muros de la separación. Ensayo sobre heterofobia y filantropía*. Bellaterra: UAB.

- Subirats, M. & Brullet, C. (1988), *Rosa y Azul. La transmisión de los géneros en la escuela mixta*. Madrid: Ministerio de Cultura. Instituto de la Mujer.
- Touraine, A. (1978), *La Voix et le Regard*. Paris: Le Seuil.
- Willis, P. (1988), *Aprendiendo a trabajar*. Madrid: Akal.
- Woods, P. (1996), *La escuela por dentro. La etnografía en la investigación educativa*. Barcelona: Paidós-MEC.